

Informare cu privire la rezultatele consultării prin chestionar online

Sunt analizate datele colectate printr-un chestionar de consultare online aplicat în perioada 6-16 iulie 2018.

Chestionarul a vizat consolidarea datelor cu privire la **opiniile actorilor interesați despre nevoile de îmbunătățire a metodologiei** pentru clasificarea universităților și ierarhizarea programelor de studii.

La consultarea prin chestionarul online au participat **413 persoane (48% femei și 52% bărbați)**, care se împart în proporții relativ egale în categoriile de vârstă: **36-50 ani (50,3%) și peste 50 de ani (aprox. 40%)**. Majoritatea respondenților sunt **persoane cu rol de conducere (50%) sau personal de predare/cercetare cu experiență (39,8%)**, peste 90% dintre respondenți fiind angajați ai universităților.

Datele culese **demonstrează un anume grad de neclaritate cu privire la semnificația categoriilor și criteriilor actuale de grupare a universităților**, respondenții fiind înclinați să încadreze propria universitate în categorii diferite, în funcție de perspective diferite.

Se constată de asemenea **o distanță relativă între misiunea universității și ponderea efectivă a activității de predare/cercetare**, situație care face și mai dificilă încadrarea universității într-o categorie sau alta.

Percepția generală este că actuala metodologie (din lege) favorizează criteriile legate de activitatea de cercetare, atât din perspectiva calității, cât

și din cea a intensității, și mai puțin criterii care țin de predare.

Cel mai important scop al clasificării pare să fie acela de a determina alocările financiare pentru universități (67,9%).

Ca și în cazul clasificării, **cel mai frecvent menționat scop al ierarhizării este acela de a determina alocările financiare**. Cu toate acestea, în cazul ierarhizării programelor de studii, scopul care face referire la reflectarea/compararea diferențelor de natură calitativă întrunește o pondere mai mare a preferințelor, decât în cazul clasificării.

Peste jumătate dintre respondenți consideră că **unul dintre scopurile ierarhizării ar fi informarea studenților în alegerea parcursului educațional**. Pe de altă parte, deși acest scop de informare pare să fie unul susținut de o majoritate dintre respondenți, **o pondere semnificativ mai mică dintre aceștia menționează ca opțiune și transparența publică a acestor informații**.

Alte opinii exprimate în chestionar subliniază nevoia de ierarhizare între programe de studiu de același fel, dar și nevoia de adaptare a criteriilor la contextul socio-economic național și internațional.

Cel mai frecvent menționat impact estimat al procesului de clasificare este acela asupra finanțării. Impactul asupra imaginii și reputației este, de asemenea, menționat de peste 70% dintre respondenți. Pe locul al treilea ca domeniu de impact se situează

dimensiunea universității (numărul de studenți). Conform viziunii respondenților, misiunea și profilul universității se situează pe ultimele locuri în clasamentul posibilelor arii de impact.

Pentru majoritatea respondenților (87,4%), cel mai relevant criteriu pentru clasificarea universităților este **predarea-învățarea**, urmat îndeaproape de criteriul **cercetare (83,05%)**.

În al doilea eșalon al preferințelor se află la egalitate criteriile: **profilul internațional și caracteristicile ofertei de studii**, criterii care întrunesc consensul a aproape jumătate dintre respondenți. În al treilea eșalon se află **criteriile cu privire la misiunea universității și la scopul național sau regional**.

Scorurile medii obținute prin chestionar cu privire la cei mai importanți indicatori aferenți **domeniului educației** au un nivel relativ ridicat de eterogenitate. Indicatorul care s-a apropiat cel mai mult de polul pozitiv al scalei este cel referitor la **utilizarea resurselor de predare și notare online**, urmat îndeaproape de indicatorul **număr de absolvenți per nivel de studii**.

Pentru **domeniul cercetare**, clasamentul scorurilor medii înregistrate pentru indicatorii propuși arată o mai mare importanță acordată **raportului publicațiilor profesionale și comerciale per cadre didactice și de cercetare**, urmat de indicatorul **număr de evenimente științifice, educaționale, culturale, artistice și sportive organizate de cadrele didactice**.

Alți indicatori care au înregistrat scoruri medii mai aproape de polul pozitiv al scalei sunt: **raportul absolvenților proveniți din medii socio-economice**

dezavantajate din numărul total de studenți și procentul paginilor instituționale, web și din medii sociale disponibile în alte limbi decât limba română.

Cu privire la impactul ierarhizării programelor de studii asupra universităților, alocările financiare și numărul de studenți ocupă primele locuri în opțiunile respondenților.

Aproape 63% dintre respondenți consideră că **o altă zonă de impact va fi restructurarea ofertei de programe de studii și eficientizarea resurselor interne**.

În viziunea respondenților, pe locul întâi ca importanță între cele cinci dimensiuni se află **calitatea predării**, urmată apoi de dimensiunea **calitatea cercetării**. **Capacitatea de inserție profesională și satisfacția studenților** urmează în clasament, în ponderi relativ asemănătoare.

Din perspectiva importanței indicatorilor cu privire la satisfacția studenților, scorurile medii cele mai apropiate de **extrema pozitivă** a scalei sunt cele referitoare la **sprijinul pentru perioade de studii în străinătate, calitatea infrastructurii și perspectiva inserției pe piața muncii**. Mai puțin importante par a fi **calitatea predării și inovarea în activitatea de predare**.

Din perspectiva importanței indicatorilor cu privire la capacitatea de inserție profesională, cel mai important pare să fie cel legat de **venitul mediu imposabil al absolventului**.

Cele mai potrivite surse de date pentru a fi utilizate pentru ierarhizarea universităților sunt: **Platforma națională**

de colectare a datelor statistice pentru învățământul superior (ANS) și Platforma Registrul Matricol Unic (RMU). Urmează studiile de urmărire a absolvenților pe piața muncii și raportarea directă de către universități.

Există un acord relativ puternic cu privire la faptul că actuala metodologie din lege implică un singur element variabil în definiția claselor A,B și C, acela fiind *cercetarea*. Un dezacord puternic se constată cu privire la o abordare a încadrării universităților într-una dintre clasele A,B sau C pe bază de negociere, conform misiunii și obiectivelor asumate.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Se constată o tendință relativ consistentă în rândul participanților la chestionar cu privire la răsturnarea accentului de pe cercetare pe activitatea de predare-învățare.

Unii respondenți au opinii puternice cu privire la nevoia de internaționalizare a universităților. Alții propun chiar preluarea unor indicatori internaționali recunoscuți și utilizarea acestora în context românesc. În același timp, se pare că respondenții la chestionar tind să considere neimportante indicatorii care au legătură cu internaționalizarea. De aceea, internaționalizarea pare deocamdată mai mult un deziderat, decât o realitate care poate fi măsurată.

Există un lot de respondenți care nu se regăsesc în metodologia și criteriile propuse deoarece reprezintă domenii de studii specializate precum arta sau domeniul militar.

Sunt necesare evenimente specifice și procese intense și complexe de familiarizare a tuturor actorilor cu abordarea metodologică a clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii.

Există o percepție puternică la nivelul întregului lot de respondenți conform căreia principalul scop al clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii ar fi alocarea finanțării.

Sunt însă necesare eforturi consistente în perioada următoare care să orienteze perspectiva operaționalizării metodologiei către scopul îmbunătățirii calității proceselor de predare-învățare, cercetare, dar și pentru creșterea transparenței și a responsabilității universităților.

Consultarea publică cu privire la metodologia de clasificare a universităților a inclus, pe lângă alte evenimente de consultare, și colectarea opiniilor actorilor interesați printr-un chestionar online. **Chestionarul a cuprins un număr de 23 de întrebări cu privire la aspecte precum: metodologia actuală de clasificare a universităților, explorarea percepțiilor privind conceptele de clasificare și ierarhizare, opinii privind impactul clasificării universităților și ierarhizarea programelor de studii, relevanța și prioritizarea indicatorilor și a surselor de date, opinii privind alte aspecte metodologice. De asemenea, participanții au fost invitați să ofere și o serie de recomandări cu privire la metodologia pusă în dezbateră.**

PROFILUL RESPONDENȚILOR

La consultarea prin chestionarul online au participat 413 persoane (48% femei și 52% bărbați). Pe vârste, respondenții se împart în proporții relativ egale în categoriile 36-50 ani (50,3%) și peste 50 de ani (aprox. 40%). Distribuția pe vârste se corelează cu faptul că majoritatea respondenților sunt persoane cu rol de conducere (50%) sau personal de predare/cercetare cu experiență (39,8%), participanții studenți sau absolvenți reprezentând doar 4% din totalul celor care au răspuns la chestionar. Alte categorii de respondenți care au răspuns la chestionar în proporții mult mai scăzute sunt: personal auxiliar din universități (2,2%), personal din cadrul Ministerului Educației Naționale (1,2%), angajatori (0,1%).

Peste 90% dintre respondenți sunt angajați ai universităților. Alte instituții reprezentate în ponderi de sub 3% sunt: companii private, Ministerul Educației Naționale sau alte instituții centrale cu rol în învățământul superior, ARACIS, Consiliul Studenților, organizații non-guvernamentale, sindicate.

REZULTATELE CONSULTĂRII

Opinii privind categoriile și criteriile actuale de grupare a universităților

Din perspectiva misiunii universității pe care o reprezintă, respondenții declară că aparțin în proporții relative egale instituțiilor de învățământ superior de tip B (45,5% - universități de educație și cercetare științifică și creație artistică) și C (42,2% - universități de cercetare avansată și educație) și doar 11% consideră că reprezintă instituții de tip A (universități centrate pe educație).

Conform opiniilor respondenților, încadrarea într-o categorie sau alta poate însă să difere dacă luăm în considerare preponderența activităților de predare/cercetare. Astfel, din perspectiva preponderenței activităților de predare/cercetare, se observă o creștere a ponderii respondenților care aleg categoria A și B și scade semnificativ proporția celor care ar încadra universitatea pe care o reprezintă în categoria C. Această schimbare de încadrare a universității în funcție de perspectiva de analiză sugerează faptul că există, în viziunea respondenților, **o distanță relativă între misiunea universității și ponderea efectivă a activității de predare/cercetare.** Diferențele de încadrare în funcție de cele două perspective ar putea, de asemenea, să indice un

anume grad de neclaritate cu privire la semnificația categoriilor propuse pentru unii dintre respondenți. **Același grad ridicat de neclaritate se constată și în cazul cerinței de a încadra universitatea pe care o reprezintă în funcție de domeniile fundamentale.** În acest caz, ponderea respondenților care declară că nu știu în ce clasă să încadreze universitatea variază între 3,8% și 10%.

Neclaritatea cu privire la încadrarea propriei universități într-o categorie sau alta este dublată și de un anumit **nivel de neîncredere cu privire la criteriile utilizate în actuala metodologie.**

Percepția generală reieșită din datele din chestionar este aceea că metodologia actuală ia în considerare atât calitatea și intensitatea activității de cercetare, cât și predarea. Cu toate acestea, cei mai mulți respondenți consideră că, în actuala metodologie, activitatea de cercetare contează mai mult decât cea de predare, atât din perspectiva calității, cât și din cea a intensității.

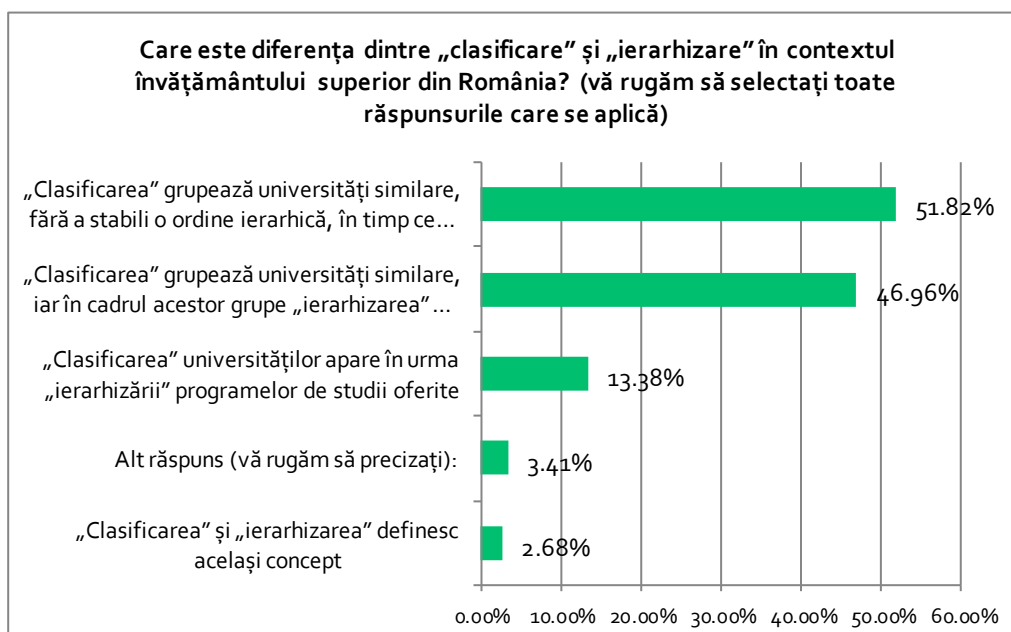
Comentariile consemnate în chestionar pentru această întrebare adaugă însă câteva nuanțe și propuneri:

- activitatea de predare este importantă și ar putea conta cel puțin la fel de mult ca cea de cercetare
- actualele criterii nu iau în considerare activitatea de creație artistică
- există și alte criterii care ar putea conta (domeniul programelor de studiu, internaționalizarea, vizibilitatea internațională
- este important să asumăm transparent scopul clasificării și contextul în care se realizează aceasta

Clasificare versus ierarhizare

Conform răspunsurilor la chestionarul de consultare, în acest moment **nu există consens cu privire la definițiile și diferențele conceptuale specific între clasificare și ierarhizare.** Majoritatea opiniilor respondenților se împart relativ echilibrat între *definiția 1* (52,8%) și *definiția 2* (46,9%).

Distribuția opiniilor respondenților cu privire la diferența dintre *clasificare* și *ierarhizare*

Comentariile respondenților la această întrebare confirmă aceeași eterogenitate a perspectivelor. Cele mai importante categorii de răspunsuri sunt următoarele:

- Clasificarea și ierarhizarea sunt concepte diferite
- Ierarhizarea este suficientă, clasificarea este nerelevantă
- Criteriile de clasificare și ierarhizare sunt mai importante decât definirea acestora
- Confuziile și neclaritățile s-ar putea rezolva prin asumarea unei definiții pentru aceste două concepte. În Legea Educației Naționale se operează cu aceste concepte care nu au o definiție în niciun document subsecvent.

Opinii privind scopurile clasificării universităților și ale ierarhizării programelor de studii

Scopurile clasificării

În viziunea participanților la anchetă, **cel mai important scop al clasificării pare să fie acela de a determina alocările financiare pentru universități (67,9%).** Conform datelor obținute, diferențierea universităților în funcție de misiune, calitate (performanță), activități de predare/cercetare sunt în aceeași măsură importante. Este dificil de concluzionat care ar fi prioritățile secundare ale respondenților în stabilirea scopului clasificării, în afara impactului asupra alocărilor financiare.

Scopurile ierarhizării programelor de studii

Ca și în cazul clasificării, **cel mai frecvent menționat scop al ierarhizării este acela de a determina alocările financiare.** În cazul ierarhizării programelor de studii, scopul care face referire la reflectarea/compararea diferențelor de natură calitativă întrunește o pondere mai mare a preferințelor decât în cazul clasificării. Peste jumătate dintre respondenți consideră că unul dintre scopurile ierarhizării ar fi informarea studenților în alegerea parcursului educațional. Alte opinii exprimate în chestionar subliniază

nevoia de ierarhizare între programe de studiu de același fel, dar și nevoia de adaptare a criteriilor la contextul socio-economic național și internațional.

Opinii privind impactul clasificării asupra universităților

Cel mai frecvent menționat impact estimat al procesului de clasificare este acela asupra finanțării, aproximativ 8 din 10 participanți menționând acest domeniu ca zonă de impact. Impactul asupra imaginii și reputației sunt, de asemenea, menționate de peste 70% dintre respondenți. Pe locul al treilea ca domeniu de impact se situează dimensiunea universității (numărul de studenți). Conform viziunii respondenților, misiunea și profilul universității se situează pe ultimele locuri în clasamentul posibilelor arii de impact.

Din perspectiva zonei de posibil impact pozitiv, respondenții sunt consecvenți cu răspunsurile la întrebările anterioare. Astfel, pentru majoritatea respondenților (62%), gruparea universităților în clasele A,B,C, luând în considerare domeniul fundamental ar putea sprijini universitățile în îmbunătățirea criteriilor pentru finanțare. La mică distanță în clasamentul avantajelor se află sprijinul oferit pentru informarea obiectivă și transparentă a studenților (58,2%), dar și descoperirea avantajelor competiționale. Ceva mai puțin de jumătate dintre participanții la consultarea prin chestionar sunt de părere că această grupare ar putea avea un impact și asupra redefinirii, menținerii sau actualizării misiunii universității.

Au mai fost supuse discuțiilor și alte teme, precum faptul că avantajele grupării ar putea fi vizibile doar dacă sunt restructurate domeniile actuale, avantajele grupării ar putea fi vizibile doar dacă aceasta este legată de finanțarea exclusivă pe domeniu, iar criteriile pentru gruparea acestora ar fi relevantă și au fost oferite opinii cu privire la alte avantaje ale grupării pentru universități.

Opinii privind relevanța criteriilor de clasificare

Pentru majoritatea a respondenților (87,4%), cel mai relevant criteriu pentru clasificarea universităților este predarea-învățarea, urmat îndeaproape de criteriul *cercetare* (83,05%). În al doilea eșalon al preferințelor se află la egalitate criteriile: *profilul internațional* și *caracteristicile ofertei de studii*, criterii care întrunesc consensul a aproape jumătate dintre respondenți. În al treilea eșalon se află criteriile cu privire la misiunea universității și la scopul național sau regional. Profilul studenților și dimensiunea universității par să fie pe ultimele locuri în clasamentul criteriilor relevante pentru clasificarea universităților, acestea fiind menționate de mai puțin de o treime dintre respondenți.

Prioritizarea indicatorilor

Scorurile medii obținute prin chestionar cu privire la cei mai importanți indicatori aferenți **domeniului educației** au nivel relativ ridicat de eterogenitate. De aceea, niciunul dintre indicatori nu obține scoruri la polurile scalei între 1 și 5 (unde 1 înseamnă foarte important, iar 5 foarte puțin important), ci se apropie mai mult de intervalul de

mijloc între 2,7-3,65. Cu toate acestea, chestionarul a permis o ierarhizare a acestor indicatori. Astfel, indicatorul care s-a apropiat cel mai mult de polul pozitiv al scalei este cel referitor la *utilizarea resurselor de predare și notare online*, urmat îndeaproape ca scor mediu de indicatorul *număr de absolvenți per nivel de studii*. Mai aproape de polul slab al scalei de importanță se situează raportul profesori/studenti și oferta programelor de studii.

Pertru **domeniul cercetare**, clasamentul scorurilor medii înregistrate pentru indicatorii propuși arată o mai mare importanță acordată raportului publicațiilor profesionale și comerciale per cadre didactice și de cercetare (2,59), urmat de indicatorul număr de evenimente științifice, educaționale, culturale, artistice și sportive organizate de cadrele didactice. (Fig. 15)

Alți indicatori care au înregistrat scoruri medii mai aproape de polul pozitiv al scalei sunt raportul absolvenților proveniți din medii socio-economice dezavantajate din numărul total de studenți și procentul paginilor instituționale, web și din medii sociale disponibile în alte limbi decât limba română. Mai puțin importanți par în viziunea respondenților indicatori care iau în considerare procentul studenților internaționali sau procentul studenților înmatriculați din regiuna în care este amplasată universitatea

Opinii privind impactul ierarhizării programelor de studii asupra universităților

Cu privire la impactul ierarhizării programelor de studii asupra universităților, alocările financiare și numărul de studenți ocupă primele locuri în opțiunile respondenților. Aproape 63% dintre respondenți consideră că o altă zonă de impact va fi restructurarea ofertei de programe de studii și eficientizarea resurselor interne. Deși o parte importantă a respondenților (40,4%) se gândește la un impact asupra nevoii de constituire a unor consorții universitare la nivel regional și creșterea mobilității, această perspectivă se află totuși pe ultimul loc în clasamentul ariilor posibile de impact.

Opinii privind importanța celor cinci dimensiuni și a indicatorilor pentru ierarhizarea universităților

Cu privire la cele cinci dimensiuni pentru ierarhizarea programelor de studii, ponderile medii alocate de respondenți situează pe locul întâi ca importanță *calitatea predării*, urmată apoi de dimensiunea *calitatea cercetării*. *Capacitatea de inserție profesională și satisfacția studenților* urmează în clasament, în ponderi relativ asemănătoare. Dimensiunea *implicării la nivel regional* pare să fie cel mai puțin importantă dintre cele 5 propuse, aceasta înregistrând cele mai mici ponderi alocate de respondenți.

Din perspectiva importanței indicatorilor cu privire la satisfacția studenților, scorurile medii cele mai apropiate de extrema pozitivă a scalei sunt cele referitoare la sprijinul pentru perioade de studii în străinătate, calitatea infrastructurii și perspectiva inserției pe piața muncii. Mai puțin importante par a fi *calitatea predării și inovarea în activitatea de predare*.

Din perspectiva importanței indicatorilor cu privire la capacitatea de inserție profesională, cel mai important pare să fie cel legat de venitul mediu impozabil al absolventului.

Opinii privind sursele de date

Cele mai potrivite surse de date pentru a fi utilizate pentru ierarhizarea universităților sunt: Platforma națională de colectare a datelor statistice pentru învățământul superior (ANS) și Platforma Registrul Matricol Unic (RMU). Urmează în preferințele respondenților studiile de urmărire a absolvenților pe piața muncii și raportarea directă de către universități. Sondajele și chestionarele specifice sunt menționate ca fiind potrivite pentru aproape 42% dintre respondenți.

Opinii privind unele aspecte metodologice ale grupării universităților

Raportat la afirmațiile propuse în chestionar cu privire la unele aspecte metodologice ale grupării universităților, se constată câteva zone puternice de acord și dezacord exprimate de către respondenți:

- Există un acord relativ puternic cu privire la faptul că actuala metodologie din lege implică un singur element variabil în definiția claselor A, B și C, acela fiind *cercetarea*.
- Pare să existe un dezacord puternic cu privire la o abordare a încadrării universităților într-una dintre clasele A, B și C pe bază de negociere, conform misiunii și obiectivelor asumate.

În rest, opiniile respondenților par a fi mai degrabă eterogene cu privire la celelalte două afirmații cu privire la încadrarea universităților în clasa B (conform legii) – cel mai probabil din cauza subreprezentării în lotul de respondenți a celor care vin din aceste universități – și cu privire la asocierea tipului de universitate cu misiunea acesteia.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Analiza datelor colectate prin chestionarul online a permis structurarea unor concluzii pe care le prezentăm sintetic mai jos:

1. **Există o tendință relativ consistentă în rândul participanților la chestionar cu privire la răsturnarea accentului de pe cercetare pe activitatea de predare-învățare.** Această tendință vine pe fondul unor criterii restrictive în zona cercetării din actuala metodologie din lege, dar și din perspectiva ponderii și intensității relativ limitate ale activității de cercetare din universități în acest moment.
2. **Unii respondenți au opinii puternice cu privire la nevoia de internaționalizare a universităților.** Alții propun chiar preluarea unor indicatori internaționali recunoscuți și utilizarea acestora în context românesc. În același timp, se pare că respondenții la chestionar tind să considere neimportanți indicatorii care au legătură cu internaționalizarea. De aceea, internaționalizarea pare deocamdată mai mult un deziderat decât o realitate care poate fi măsurată.

3. **Există un lot de respondenți care nu se regăsește în metodologia și criteriile propuse deoarece reprezintă domenii de studii specializate precum arta sau domeniul militar.** Este important ca pentru astfel de situații, metodologia să prevadă proceduri clare de utilizare a indicatorilor sau chiar formularea unor indicatori specifici pentru aceste domenii. În aceeași situație se regăsesc și instituțiile de învățământ privat, pentru care finanțarea de la stat nu este relevantă.
4. **Sunt necesare evenimente și procese intense și complexe de familiarizare a tuturor actorilor cu abordarea metodologică a clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii.** Astfel de procese sunt extrem de importante pentru diminuarea nivelului de neclaritate, confuzie și neîncredere care apar frecvent în comentariile din acest chestionar.
5. **Există o percepție puternică la nivelul întregului lot de respondenți conform căreia principalul scop al clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii ar fi alocarea finanțării.** Sunt însă necesare eforturi consistente în perioada următoare care să orienteze perspectiva operaționalizării metodologiei către scopul îmbunătățirii calității proceselor de predare-învățare, cercetare, dar și pentru creșterea transparenței și a responsabilității universităților.